

Beslutad av: Kommunfullmäktige
Framtagen av: Samhällsbyggnadsnämnden
Uppdaterad: 2021-11-29

Beslutsdatum: 2021-11-29
Dokumentansvarig: Mathias Karlsson
Diarienummer:
Giltighetstid: <Eventuell giltighetstid>

Innehåll

1	Inledning och uppdrag	3
2	Lokala mål	3
3	Bakgrund och syfte	3
4	Uppföljning och aktualisering	4
5	Svensk energipolitik.....	4
6	Sveriges klimatmål och klimatpolitiska ramverk.....	4
7	Ett klimatneutralt och fossilbränslefritt Skåne	5
8	Analys	6
9	Åtgärdsområden	6
9.1	Energitillförsel, distribution, eleffekt och energilagrar	7
9.2	Förnybar energi – el och fjärrvärme	8
9.3	Effektiva bostäder och lokaler	10
9.4	Effektiva verksamheter	11
9.5	Effektiva och fossilfria transporter	11
9.6	Jord- och skogsbruk	13
9.7	Fysisk planering och exploatering	13
9.8	Konsumtion.....	15
9.9	Offentlig upphandling och verksamhet som förebild	16
10	Miljöbedömning	18

1 Inledning och uppdrag

Nu gällande klimatstrategi för Osby kommun antogs 2008. Klimatstrategin uppfyllde när den antogs även kravet i lagen om energiplanering på att det ska finnas en energiplan i kommunen.

Mot bakgrund av lagkravet och att mycket har hänt inom klimat- och energiområdet sedan den förra klimatstrategin beslutade samhällsbyggnadsnämnden 2020-11-11 att uppdra åt samhällsbyggnadsförvaltningen att arbeta fram ett förslag till ny klimatstrategi (klimat- och energiplan) som även den uppfyller kravet i lagen om energiplanering.

Dokumentet innehåller en beskrivning med förslagna mål inklusive beskrivande text av aktuella åtgärdsområden. Åtgärderna nämns kort under respektive åtgärdsområde och finns samlade i en bilagd handlingsplan, Bilaga 1.

Nulägesbeskrivningen, Bilaga 2 ska ajourhållas kontinuerligt och löpande publiceras på kommunens hemsida som en årlig klimatredovisning.

Beskrivningen av processen för att ta fram klimat- och energiplanen strategin redovisas i Bilaga 3.

I dokumentets text skiljs det geografiska kommunområdet från kommunens egen verksamhet.

2 Lokala mål

Mot bakgrund av nedan beskrivna nationella och regionala mål och de lokala förutsättningarna föreslås följande mål för Osby:

Mål	Nuläge	Osby 2030
Koldioxid (geografiskt) (basår 1990)	-47%	-80%
Elproduktion solceller, andel (geografiskt)	0,8%	5%
Fossilbränslefri värme (kommunen) 1)	92,5%	100%
Fossilbränslefria transporter (kommunen) 2)	43,9%	100%
Energianvändning kommunala byggnader	195 kWh/m ²	95 kWh/m ²
Energianvändning Osbybostäder 3)		-30%

1) Mållår 2021

2) Mållår 2023

3) Basår 2007

Målet om en fossilfri elanvändning är som framgår av nulägesbeskrivningen uppnått och ska bibehållas framöver.

3 Bakgrund och syfte

Ett av kommunens målområden är ”Attraktiv och hållbar boendekommun”. Detta innefattar att bedriva ett hållbarhetsarbete med kommande generationer i åtanke vilket stämmer väl överens med klimat- och energiarbetet.

Enligt den internationella överenskommelsen på COP 21 i Paris 2015 ska temperaturökningen begränsas till högst 2 grader, med strävan ner till 1,5 grader, för att konsekvenserna av förväntade klimatförändringar inte ska bli riktigt allvarliga.

FN antog 2015 Agenda 2030 – de 17 globala hållbarhetsmålen som ska vara uppnådda 2030 och där alla världens länder måste bidra för att nå målen. Flera av målen berör arbetet med att minska klimatutsläppen.

Klimat- och energiplanen är Osby kommuns styrdokument för det lokala arbetet med att uppfylla Sveriges nationella åtaganden om minskade utsläpp av växthusgaser. Särskilt viktigt för kommunens egen del är att målet om fossilbränslefri energianvändning.

Syftet med föreliggande plan är att identifiera och ta vara på kommunens förutsättningar för att bidra till en omställning av energisystemet och en minskning av klimatutsläppen samtidigt som en säker och tillräcklig energiförsörjning till kommunen tryggas.

4 Uppföljning och aktualisering

Klimat- och energiläget följs genom en årlig klimatredovisning som publiceras på osby.se. Årlig uppföljning av handlingsplanen görs genom att åtgärdsåtgärderna beskriver aktuell status för åtgärden. Avrapportering görs till kommunfullmäktige.

Klimat- och energiplanen ska ses över en gång varje mandatperiod för att aktualitetskravet ska anses uppfyllt.

5 Svensk energipolitik

Den svenska energipolitiken syftar till att förena försörjningstrygghet, konkurrenskraft och ekologisk hållbarhet.

Riksdagen har beslutat om följande:

– Målet år 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. Detta är ett mål, inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft och innebär inte heller en stängning av kärnkraft med politiska beslut.

– Sverige ska år 2030 ha 50 procent effektivare energianvändning jämfört med 2005. Målet uttrycks i termer av tillförd energi i relation till bruttonationalprodukten.

6 Sveriges klimatmål och klimatpolitiska ramverk

2017 antog Sverige ett klimatpolitiskt ramverk. Ramverket består av en klimatlag, klimatmål och ett klimatpolitiskt råd. Det långsiktiga målet innebär att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser år 2045. **Klimatlagen** trädde i kraft den 1 januari 2018.

<https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Klimat/Sveriges-klimatlag-och-klimatpolitiska-ramverk/>

Enligt klimatlagen ska regeringen varje år presentera en **klimatredovisning** i budgetpropositionen. Redovisningen underlättar för uppföljning och bedömning av de samlade klimateffekterna av alla politikområden och ska innehålla en beskrivning av utsläppsutvecklingen i relation till målen. Klimatlagen anger också att regeringen vart fjärde år ska ta fram en **klimatpolitisk handlingsplan**.

7 Ett klimatneutralt och fossilbränslefritt Skåne

I den regionala utvecklingsstrategin, Det öppna Skåne 2030, har länets aktörer samlat kring en målbild om ett klimatneutralt och fossilbränslefritt Skåne där vi har nått de skånska miljömålen. Det är möjligt att nå denna målbild med kraftiga utsläppsminskningar genom resurseffektivisering och ökad produktion och användning av förnybar energi, förändrade konsumtionsmönster för minskad klimatpåverkan, och ökat upptag av koldioxid i skog och mark.

Klimat- och energistrategi för Skåne har 2018 tagits fram av Länsstyrelsen Skåne, Region Skåne och Skånes kommuner inom Klimatsamverkan Skåne som är en plattform för att stärka det regionala samarbetet i klimat- och energifrågor.

<https://www.lansstyrelsen.se/skane/tjanster/publikationer/klimat--och-energistrategi-for-skane.html>

Strategin ska ge vägledning för det fortsatta klimat- och energiarbetet i länet, och innehåller regionala målsättningar och prioriterade åtgärdsområden för arbetet fram till år 2030. I strategin finns följande klimatmål för Skåne:

- Utsläppen av växthusgaser i Skåne ska år 2030 vara minst 80 procent lägre än år 1990.
- Utsläppen av växthusgaser från transporter i Skåne ska vara minst 70 procent lägre år 2030 än år 2010.
- Energianvändningen i Skåne ska år 2030 utgöras av minst 80 procent förnybar energi.
- Energianvändningen i Skåne ska vara minst 20 procent lägre än år 2005
- Andelen resor som görs med cykel eller gång ska vara minst 30 procent och andelen resor som görs med kollektivtrafik ska vara minst 28 procent av det totala antalet resor i Skåne.
- Utsläppen av växthusgaser från konsumtion i Skåne ska vara högst 5 ton koldioxidekvivalenter per person och år.

8 Analys

Målet att minska av CO₂-utsläppen kan inte nås enbart med åtgärder på lokal nivå. Kommunen har inte rådighet över många av de åtgärder som krävs för omställningen utan måste bland annat förlita sig på nationella styrmedel, styrmedel som exempelvis förväntas bidra till en fossiloberoende fordonsflotta. De åtgärder som föreslås för det geografiska området kan i viss mån bidra till utvecklingen, exempelvis rådgivning om solceller.

Kommunen har rådighet i första hand över de direkta inköpen av energi till fastigheter och fordon och i andra hand direkta inköp av transporter. Det innebär att målen om fossilfri uppvärmning och transporter är fullt möjliga att nå genom åtgärder som kommunen förfogar över. Energisparmålet förutsätter att medel budgeteras för investeringar.

Nästa stora möjlighet för kommunen att påverka utsläppen av växthusgaser är via upphandlingar av olika slag.

Historiskt har omställningen till förnybar energi varit ekonomiskt fördelaktig (ex utvecklingen av oljeuppvärmningen) och nu pågår ett genombrott för solexproduktion tack vare att kostnaden för att installera solceller sjunkit kraftigt.

Pågående elektrifiering av samhället med en större andel eldrivna fordon och maskiner ställer allt större krav på energidistributionen. Den effektbrist som råder i Skåne riskerar att hämma omställningen mot ett fossilfritt samhälle. Ett exempel på detta är att kommunens satsning på elbilar måste pausas i ett par år i väntan på utbyggnad av en ny mottagningsstation i Osby. Ansvaret för åtgärder för att råda bot på bristen ligger huvudsakligen på nationell nivå.

9 Åtgärdsområden

Åtgärds katalogen som finns i den skånska klimat- och energistrategin har varit en utgångspunkt för åtgärderna i handlingsplanen tillsammans med beslutade åtgärder för fossilfria transporter. Handlingsplanen är **bilaga 1** till planen.

1. Energitillförsel, distribution, eleffekt och energilager
2. Effektiva och fossilfria bostäder och lokaler
3. Effektiva och fossilfria verksamheter
4. Förnybar energiproduktion: Främjande av fjärrvärme, vindkraft och solexproduktion
5. Effektiva och fossilfria transporter
6. Klimatsmart fysisk planering
7. Klimatsmart konsumtion
8. Offentlig verksamhet som förebild

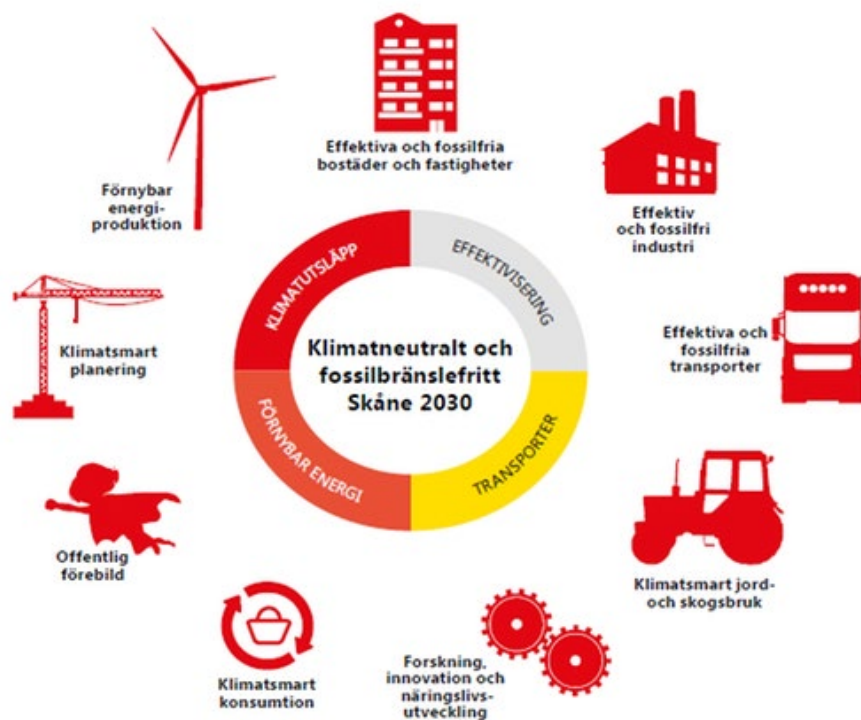

Bild Länsstyrelsen Skåne

9.1 Energitillförsel, distribution, eleffekt och energilagrar

Pågående elektrifiering av samhället med en större andel eldrivna fordon och maskiner och i övrigt ökat elbehov ställer allt större krav på eldistributionen. För att säkerställa en robust eldistribution och en tillräcklig effektförsörjning för kommunen kontinuerligt strategiska dialoger med elnätbolag och näringsliv där den långsiktiga utvecklingen av effektbehov och tillgång bevakas.

Kapacitetsbrist uppstår i Skåne eftersom elproduktionen i södra Sverige inte motsvarar behovet och överföringskapaciteten från norra Sverige och för import från omgivande länder är för dålig. Detta leder även till högre elpriser än i andra delar av landet. Ansvar för att råda bot på problemet ligger på nationell nivå. Ökad lokal produktion (huvudsakligen av vindkraft och solkraft) kan bidra till att minska effekt- och kapacitetsbristen.

Att andelen planerbar produktion (kärnkraft) minskar och andelen väderberoende ökar leder till ökade risker för obalanser och störningar i elsystemet. Ur energi- och miljösynpunkt är fjärrvärme att föredra i områden där det är tillgängligt. Användning av fjärrvärme där sådan är tillgänglig gör att elenergi kan användas till annat än uppvärmning vilket bidrar till minskade effekttoppar i elnätet.

Nya alternativ såsom batterier och andra energilagrar och smart styrning av elanvändningen kan bidra till energistabilitet i ett framtida mer väderberoende elsystem. Det finns också möjlighet att komplettera fjärrvärmesystemet med en ackumulatortank för att lagra värme under kortare tid. Detta ger en jämnare och därmed effektivare produktion.

Fjärrvärme produceras i Osby till största delen av bränsle från lokalt skogsbruk i en anläggning med höga krav på effektivitet och rökgasrening. Fjärrvärme kan också komma från värme som blivit över någon annanstans, som spillvärme från t.ex. industrin. Gemensamt för metoderna är att värmen huvudsakligen kommer från sådant som annars skulle gå till spillo. Biobränslet som används utgörs huvudsakligen av grenar och toppar (GROT) och spillvärme kan komma från industrier som i sina processer får stora mängder värme över. Det kan också vara värme från en datahall eller från kyldiskar i livsmedelsbutiker.

I detaljplanering tar kommunen hänsyn till el- och fjärrvärmedistribution genom att beakta platser för el- och fjärrvärmeanläggningar och kabelgator, rörstråk samt tydliggöra vilken typ av bebyggelse som planeras för att säkerställa att näten dimensioneras rätt.

Kommunen kan samverka med näringsliv och ledningsägare för att genom flexibel elanvändning kapa effekttoppar och få en jämnare belastning över tid.

Åtgärder

Strategiska dialoger förs med elnätsbolag, fjärrvärmebolaget och näringslivet där den långsiktiga utvecklingen av effektbehov och tillgång bevakas.

9.2 Förnybar energi – el och fjärrvärme

Elproduktion - nuläge

Elbehovet i Osby uppgår till ca 127 GWh/år, den lokala förnybara elproduktionen ligger idag på ca 26 GWh/år (vatten- och solkraft) vilket motsvarar ca 20 %.

Vattenkraft

I Osby finns idag ett vattenkraftverk, Genastorp, som producerar ca 25 GWh/år. Dessutom finns ett par mindre privatägda kraftverk i kommunen.

Sol

Skånes klimatstrategi anger att det bör vara möjligt att öka användningen av solex till 2030 så att den motsvarar 5 – 10 %. Det föreslagna långsiktiga lokala målet om 6 GWh el/år från solceller till 2030 innebär att ca 5 % av elanvändningen ska täckas med solexproduktion jämfört med dagens nivå på ca 1,4 %.

Solceller på Klintenområdet

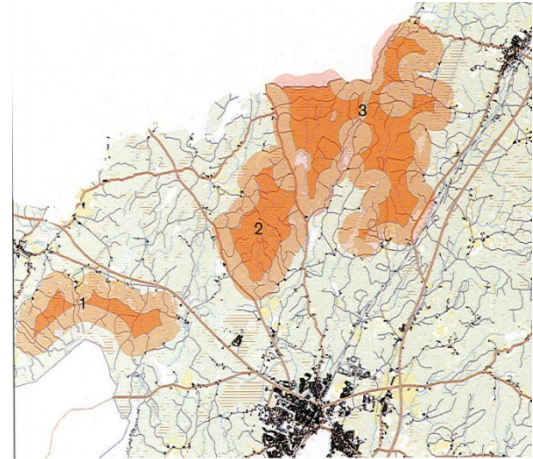

Vindkraft

Det saknas för närvarande vindkraftsproduktion i Osby. Kommunen har dock en antagen vindbruksplan som tematiskt tillägg till översiktsplanen. Planen antogs av kommunfullmäktige 2014-04-28. Planen är ett tillägg till översiktsplanen för Osby kommun.

<https://www.osby.se/bygga-bo--miljo/stadsplanering/oversiktsplan/vindkraft.html>

Tre områden har pekats ut att ha goda förutsättningar för vindkraft, A-områden, se karta. Det ena söder om Sjöalt, det andra mellan Boarp och Torup och det tredje mellan Liasjön och Gråshultasjön.

Möjlighet till ny elproduktion

Den huvudsakliga potentialen för ny elproduktion i Osby är utbyggnad av vindkraft, solkraft (solceller) och kraftvärme.

- Vindkraft bedöms ha störst och hittills outnyttjad potential.
- Solkraft kan produceras i stor skala i en lokal solkraftspark ägd och driven antingen av kommunen eller ett privat bolag där medborgarna via köp av andelar kan tillgodogöra sig klimatvänlig el. Solkraft kan också produceras i en anläggning på den egna fastigheten för "eget bruk".
- Kraftvärme. Genom att ansluta en turbin till befintliga hetvattenpannor vid fjärrvärmeverket kan man producera en kvantitet el. Hur mycket beror på val av turbin.

Åtgärder

- Installation av solceller sker på kommunägda byggnader
- Energirådgivning om solceller.
- Utredningar omfattande kapacitet, ekonomisk kalkyl samt affärsmodell för en större solcellspark respektive vindkraft genomförs av Fjärrvärme i Osby AB
- Möjligheten till elproduktion vid Gullarpsverket utreds

Fjärrvärme

Produktionen av fjärrvärme i Osby sker i Gullarpsverket genom omvandling av bioenergi (träflis) till värme. Fjärrvärmeleveranserna ligger på ca 45 GWh/år. Det använda bränslet är i stort sett helt förnybart sedan några år tillbaka. Från och med 2021 närmar sig den fossilfria andelen 100 %.

Tillgången på oförädlade träbränslen är god i regionen. Nuvarande uttag av grenar och toppar (GROT) samt energived räcker till för värmeproduktionens behov.

Biobränsle vid Gullarpsverket

Åtgärder

- Utbyggnad och förtätning av fjärrvärmenätet.
- Kommunala verksamheter inom distributionsområde för fjärrvärme ska i första hand använda fjärrvärme för uppvärmning av lokaler.

9.3 Effektiva bostäder och lokaler

Potential

Det finns en fortsatt stor effektiviseringspotential hos bostäder och fastigheter. Trots en ökning av bostadsbyggandet framöver kommer majoriteten av fastighetsbeståndet år 2030 bestå av byggnader som redan idag är byggda. Den största energieffektiviseringspotentialen finns därför i det befintliga byggnadsbeståndet.

Genom fokus på information och rådgivning till fastighetsägare och förvaltare, energisnålt byggande och utfasning av olja till mer energieffektiva uppvärmningsalternativ bedöms energianvändningen i bostads- och fastighetssektorn kunna minska med ca 20 procent fram till år 2030.

Kommunen har under 2019 deltagit i projektet ”Värdeskapande fastighetsförvaltning” med syfte att uppnå en rad förbättringar inom fastighetsförvaltningen, särskilt med avseende på energieffektivisering. Alla kommunens fastigheter har inventerats med avseende på el- och värmeanvändningen. Kommande år väntar energiinvesteringar i fastighetsbeståndet.

Styrmedel

De viktigaste nationella styrmedlen är energi- och koldioxidskatter, olika typer av investeringsstöd, energideklaration för bostadshus och lokaler, och byggregler som anger högsta tillåtna energianvändning

Åtgärder

- Kommunen genomför energieffektivisering för det befintliga byggnadsbeståndet och uppför nya byggnader med krav på låg energiförbrukning.
- Energi- och klimatrådgivning med statligt stöd.

9.4 Effektiva verksamheter

Potential

Det finns stor potential både för energieffektivisering och för minskade energikostnader i företagen. Det är ofta den energianvändning som sker vid sidan av huvudproduktionen som är lättast att effektivisera, till exempel ventilation, tryckluft och belysning. Erfarenheter från en kartläggning av ett stort antal företag i Sydsverige pekar på en företagsekonomisk potential för både el- och värme-effektivisering på i genomsnitt 10–15 procent av företagens totala energianvändning.

Styrmedel

De viktigaste ekonomiska styrmedlen är energi- och koldioxidskatter, handeln med utsläppsrätter och statliga stöd, ex vis Klimatklivet.

Enligt lagen (2014:266) om energikartläggning måste företag av en viss storlek göra en energikartläggning av sin verksamhet. Denna ska uppdateras vart fjärde år. Ytterligare ett viktigt styrmedel är miljöbalken som möjliggör för tillsynsmyndigheten att ställa krav på hushållning med energi inom industrin.

Åtgärder

Energikrav ställs i tillsynen.

Energirådgivning till små- och medelstora företag.

9.5 Effektiva och fossilfria transporter

Sektorn transporter och arbetsmaskiner står för över 80 % av CO₂-utsläppen i kommunen. Andelen förnybara drivmedel i kommunen uppgick 2019 till 14 %.

De åtgärder som krävs inom transportsektorn är:

- Bränslebyte - ökad låginblandning samt rena biodrivmedel
- Elektrifiering
- Effektivisering
- Förändrat beteende

Förutom inom den egna organisationen har kommunen begränsade möjligheter att påverka utvecklingen inom transportsektorn.

Förutsättningar i Osby

Bilen kommer även i framtiden att vara oundgänglig för invånarna i kommunen. Inom Osby kommun finns ett antal bensinstationer med tillgång till diesel och bensin med inblandning av biodrivmedel. På vissa stationer finns även möjlighet att tanka etanol. En publik laddplats för elbilar finns vid Osby station och hösten 2021 har en mack för HVO100 etablerats i Osby. Fortfarande saknas möjlighet att tanka biogas.

Neste My vid Såggatan

Buss men framförallt tågtrafiken är viktiga för in- och utpendling till Osby kommun. I tätorterna är det angeläget att fortsätta utveckla gång- och cykelvägnätet för att på så sätt ge förutsättningar för att minska korta, vanliga ”onödiga”, bilresor. Här är ett förändrat beteende mycket viktigt.

Inom kommunorganisationen pågår arbete med omställning till en fossilbränslefri fordonsflotta. För att skynda på utvecklingen har en handlingsplan för fossilfria transporter tagits fram för kommunen.

Elbilar vid kommunhuset

Styrmedel

Styrmedlen för transportsektorn inkluderar energi- och koldioxidskatter, bonus-malus-mekanismer, krav på effektivare motorer och minskade utsläpp från fordon, investeringar i koldioxidsnål infrastruktur.

Stöd från nationellt håll finns att söka genom Klimatklivet och stadsmiljöavtal. Statligt bidrag till kommunala cykelvägar, kollektivtrafik samt trafiksäkerhet och miljö finns också att söka inom ramen för den regionala transportinfrastrukturplanen för Skåne.

9.6 Jord- och skogsbruk

Hushållning med jordbruksmark är viktig för att säkerställa en långsiktig livsmedelsförsörjning i ett förändrat klimat och bevara förutsättningar för en ökad regional produktion av livsmedel, biobränslen och biobaserade material, vilket minskar importbehovet för dessa varor och klimatpåverkan i ett globalt perspektiv. Detta kan också ge goda marknadsförutsättningar för de gröna näringarna.

Jordbruket står enligt tillgänglig statistik för en stor del av de klimatrelaterade utsläppen i kommunen, främst utsläpp av klimatgaserna metan och lustgas.

Skogsbruket levererar mer klimatnytta än de utsläpp som orsakas genom ett stort upptag av koldioxid. Ett effektivt skogsbruk ökar upptaget av koldioxid från atmosfären och är den viktigaste faktorn för upptag av koldioxid i Sverige och i kommunen.

Jord- och skogsbruket kan bidra till klimatomställningen genom energieffektivisering, omställning till förnybar energi, minskade utsläpp av växthusgaser samt leverans av biomassa både till traditionella marknader (bygg, papper och förpackningar) och nya marknader (förnybar energi, biomaterial och biokemi).

Styrmedel

De styrmedel som kan användas för att förbättra kväveutnyttjandet är lagstiftning när det gäller bland annat lagring och spridning men också miljöersättningar.

Kunskapsprojektet ”Greppa Näringen” <http://greppa.nu/> erbjuder kostnadsfri rådgivning till jordbrukare. Målet är bland annat minskade utsläpp av klimatgaser.

Åtgärder

Tillsyn sker av lagring och spridning av stallgödsel.
Energirådgivning ges till lantbrukare.

9.7 Fysisk planering och exploatering

I det fortsatta arbetet med samhällsplanering beaktas hållbarhetsfrågorna och klimatanpassningsproblematiken. I princip är det kommunstyrelsen och dess kontor som ansvarar för arbetet och följande verksamhetsområden/planer/projekt är redskap i arbetet för att nå en hållbar samhällsutveckling.

- Översiktsplan
- Vindbruksplan
- Infrastruktur och kommunikationer
- Landsbygdsfrågor

Översiktsplan

Osby kommuns översiktsplan som antogs 2010-11-29 (aktualiserad 2018) av kommunfullmäktige anger att klimatfrågorna är en av vår tids stora utmaningar.

Infrastruktur och kommunikationer

Ställningstagandena som görs i översiktsplanen för busstrafiken är:

- Nya bostadsområden och verksamhetsområden ska lokaliseras så att de stöder utvecklingen av ytterligare kollektivtrafik.
- Kommande bebyggelseplanering i Osby tätort ska underlätta för en eventuell framtida tätortstrafik med buss.

Vindbruksplan

Vindbruksplanen är ett tillägg till Översiktsplanen för Osby kommun och antogs av kommunfullmäktige 2014-04-28. I vindbruksplanen redovisas lämpliga områden för vindkraftsetablering i kommunen motstående intressen som kan tänkas beröras och hänsyn som behöver iaktas.

Landsbygdsfrågor

Osby kommun tog fram en landsbygdsstrategi som antogs av kommunfullmäktige 2020-06-08. I den anges att bebyggelse måste även lämplighetsprövas med hänsyn till riksintressen, landskapets karaktär, klimat-, natur-, rekreations- och kulturvärden samt möjligheter till lämpliga VA-lösningar.

Inriktning/åtgärder

Vid lokalisering av nya utbyggnadsområden med potential för fjärrvärme ska möjligheten att ansluta till nätet bedömas.

Kommunen bör föra en aktiv dialog med exploatörer/byggherrar i syfte att uppmåna till utökad ambitionsnivå avseende energianvändning och andel förnybar energi för uppvärmningen.

I plan- och byggprocessen ska hänsyn tas till solenergifrågan. Både gällande utvinning av solenergi men även hur man kan planera och bygga för att minska solens påverkan på byggnaders kylbehov.

Vid lokalisering och utformning av nya bebyggelseområden bör beaktas hur energianvändningen kan begränsas, bland annat genom gynnsamma sol- och vindförhållanden. Möjlighet ska normalt finnas att välja en takvinkel och en orientering av huskroppen som är lämplig vid installation av solceller.

Kommunen ska fortsatt utveckla en attraktiv gång- och cykelinfrastruktur. Cykel- och gångtrafik prioriteras och främjas genom nybyggnad och utbyggnad av gång- och cykelvägar, fysiska åtgärder som förbättrar och ger trafiksäkrare gång- och cykelbanor samt bra cykelparkeringar i anslutning till kollektivtrafik och arbetsplatser.

Åtgärder

Beslutad handlingsplan för fossilfria transporter genomförs
Klimat- och energirådgivningen informerar om hållbara transporter

En strategi för laddinfrastruktur tas framför att underlätta elektrifiering av transportsektorn.

9.8 Konsumtion

Konsumtion av varor och tjänster leder till varierande grad av energiförbrukning och klimatpåverkan. Energi- och klimatdeklarerade produkter underlättar för konsumenten och verksamheter att välja klimatsmart och driva utvecklingen genom efterfrågan.

En ansenlig del av de varor som konsumeras importeras till Sverige och ger upphov till utsläpp av växthusgaser i andra länder.

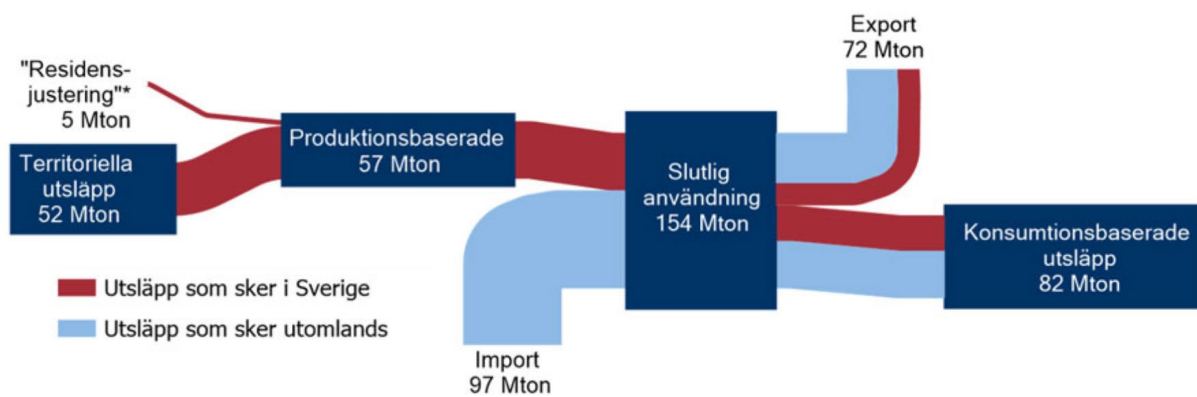

Bild: Naturvårdsverket

Om dessa utsläpp räknas med blir utsläppen som svensk konsumtion orsakar ca 60% högre än utsläppen som sker i Sverige. Export av varor som produceras i Sverige och som konsumeras i andra länder har motsatt effekt. Klimateffektiviteten för varuproduktion varierar stort mellan olika länder.

Cirkulär ekonomi

En cirkulär ekonomi är ett verktyg för att minska samhällets resursanvändning och den miljöpåverkan som följer av denna. Genom att återanvända och återvinna produkter, material och resurser kan vi behålla deras ekonomiska värde. Samtidigt kan vi minska uttaget av ny råvara och uppkomsten av avfall och restprodukter. Med cirkulär ekonomi, eller kretsloppsekonomi, menas en ekonomisk modell som bygger på ett kretslopp snarare än en linjär process.

Potential

Avseende energi och klimat finns betydande potentialer inom cirkulär ekonomi i Osby kommun. Sedan lång tid tillbaka finns en betydande cirkulär näringssektor som bygger på jord- och skogsbruk. Andra sektorer kan utvecklas till att bli mer cirkulära i sina affärsmodeller. Ett ändrat konsumentbeteende är en viktig drivkraft. Idag är inte utbudet av återbrukade produkter eller återvunna material det som begränsar utan efterfrågan på dessa. Potentialen för att minska utsläpp av växthusgaser är stor.

Styrmedel

Styrmedel som redan införts är koldioxidskatt för drivmedel samt lagstiftning avseende förebyggande och hantering av avfall samt producentansvar. Sänkt moms och skattereduktion för reparation vissa produkter har också införts.

På det lokala planet som kommunen har rådighet över utgör policys och riktlinjer för t ex offentlig upphandling, miljötillsyn, avfallsplan, renhållningsföreskrifter samt planbestämmelser viktiga styrmedel. Källsortering av avfall är en mycket viktig åtgärd för att öka möjligheter till återvinning.

Möjliga åtgärder

- Styra upphandling av biobaserade drivmedel och andra biobaserade produkter för att ersätta fossilt baserade produkter.
- Styra upphandling för att skapa en större efterfrågan och därmed större marknad för återbrukade produkter och återvunna material.
- Genom renhållningsföreskrifter och service styra mot ökat återbruk och återvinning av material samt giftfria cirkulära kretslopp.
- Stärka innovations- och näringslivsklimatet så att fler cirkulära företag kan växa.
- Information och rådgivning från ÖGRAB till konsumenter och företagare.

9.9 Offentlig upphandling och verksamhet som förebild

Kommunen har stora möjligheter att arbeta mer med kommunikation och marknadsföring av olika klimat- och energiinsatser. Det är även viktigt att samverka med andra och utbyta erfarenheter i arbetet med omställningen genom att delta i projekt och i nätverk. Ett exempel på detta är de nätverk som drivs inom projektet Fossilbränslefria kommuner där Osby medverkat i Fossilbränslefria uppstartskommuner.

Klimatpåverkan från de offentliga inköpen är betydande. Att kommuner ställer krav bidrar till att klimat- och energimålen nås. Klimat- och energikrav i upphandlingar har även stor potential att påverka och stärka det lokala och regionala näringslivet.

Styrmedel

De offentliga inköpen regleras genom upphandlingslagstiftningen som bygger på gemensamma EU-regler. Det handlar mer specifikt om Lagen om offentlig upphandling (2016:1145) och Lagen om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (2016:1146).

Upphandlingsmyndigheten är regeringens expertorgan för miljöanpassad offentlig upphandling. De har tagit fram upphandlingskriterier (exempelvis energikrav) för offentliga företrädare i upphandling.

Upphandling

Osby kommun köper varor och tjänster för över 200 miljoner kronor (2017 ca 350 milj.kr/2018: 188 milj.kr/ 2019: 218 milj. Kr) varje år. Genom att

ställa miljö- och klimatkrav på varor och tjänster kan både kostnader och klimatpåverkan minska.

Kommunens inköpsarbete utgår från den antagna inköspolicyn som ger riktlinjer för upphandling och bland annat anger att kommunens inköp ska bidra till en hållbar samhällsutveckling. Ytterligare inriktning och målsättningar för kommunens inköp återfinns i kommunens Måltidspolicy, Strategi för Integration, arbete och kompetensförsörjning samt riktlinjerna för fossilfria transporter.

Kommunen arbetar med att successivt skärpa kraven vid upphandling samt att förbättra uppföljningen av tecknade avtal och har uppdaterat riktlinjer för kravställarna och prioritering av olika upphandlingar med syfte att stärka och följa upp miljö- och klimatkrav.

I kommunens pågående utvecklingsarbete beaktas hållbar och cirkulär upphandling genom att upphandlingar främjar resurseffektiva inköp, återbruk och giftfri miljö. Konkret kan detta ske genom att kartlägga/analysera lämpliga insatsområden för cirkulära flöden, ex. möbler. Insatser för ny kunskap/inspiration kan ske i samband med specifika upphandlingar vilket även bedöms höja kunskapsnivån inom såväl kommunorganisationen som näringslivet.

Gröna finanser

Kommunsektorn investerar för över 100 miljarder kronor varje år och det är viktigt att dessa investeringar är hållbara och klimatsmarta. Både kommuner och företag kan divestera, det vill säga avstå från fossila investeringar, samt investera i fossilfria lösningar.

Etiska riktlinjer från 2017 finns för placering av pensionsmedel. Dessa behöver förtydligas på följande sätt: *Placeringar ska undvikas i företag som är verksamma inom utvinning, produktion och prospektering av fossila bränslen.*

Kommunen har börjat med ”grön” upplåning via Kommuninvest. Kommuninvests Gröna obligationer (Gröna lån) finansierar investeringsprojekt som genomförs i kommuner och landsting/regioner. Godkända projekt måste främja övergången till ett klimattåligt samhälle med låga utsläpp. Exempel på projekt är industrispåret och nya förskolan i Lönsboda. Andra projekt som kan bli aktuella är Rönnegården och effektiviseringsåtgärder i kommunens byggnader.

Åtgärder

Information om kommunens arbete med att minska klimatpåverkan ajourhålls på intranätet, hemsidan och kommuniceras till media.

Krav på minskad klimatpåverkan ska finnas med i samtliga relevanta upphandlingar med ett särskilt fokus på områden med stora utsläpp som ex. transporter i utförandet av tjänster till kommunen, leveranser av varor samt i bygg och anläggningsprojekt.

10 Miljöbedömning

Åtgärderna i klimat- och energiplanen skapar förutsättningar för miljö- och hållbarhetsvinster, utan betydande negativa konsekvenser.

Planen anses inte innebära någon påverkan eller begränsningar på kommande tillståndsprocesser, vidare innebär inte planens ställningstagande (i form av åtgärder) förändring som skapar betydande miljöpåverkan.

Genomförandet av åtgärderna i energi- och klimatplanen innebär inte påverkan på angränsande kommuners eller länsstyrelsens verksamhet som är av sådan art att miljöbedömningen kräver samråd.

Osby kommun anser sammanfattningsvis att det inte krävs en strategisk miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning eftersom genomförandet av planen inte antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Bilagor

Bilaga 1: Handlingsplan

Bilaga 2: Nulägesbeskrivning

Bilaga 3: Framtagande av planen

Bilaga 4: Remissredogörelse